

illene puer? Mea existimatio attingitur, mihi hoc ipsum debetur, ab illo ablatum est. Ego igitur omnibus spoliatis pro viribus nocebo. Luculentum insanie tumultum dicas, si acies, conciliabula aut comitia istorum importunissimorum conventuum videas. O nostram in ecclesiam Dei perversitatem, spectaculumque maligni et dementis animi! Nunquam tandem pudefent? nunquam semetipsi improbabunt? nunquam in animo morsus sentient, ut vel nunc saltem contra imposturam et rixas dignum aliquid animo concipiant et sentire videantur? Vis sola invidiæ est, suis fucis et pigmentis innotens. Sed tamen nihil mali isti adversus episcopum vestrum potuere. Mihi credite, fratres, nihil aliud studio habent, quam æfflictis nostris temporibus nullum sibi locum pœnitentiæ in hac vita relinquere.

Ipsi igitur vobismetipsis auxilio estote: obtestor charitatem vestram, ipsi vos invicem diligite, et omni ope pro vestra concordia istos persequamini qui vestram concordiam gratiam demoliri student: Deumque præ oculis habentes, in mutua charitate consistite. Ego enim episcopum vestrum Athanasium libenter recepi, eumque ut virum Dei allocutus sum. Vestri autem est,

non mei iudicium, ea de re cognoscere. Quantum autem attinet ad officium salutationis, colloquique cum reverendissimo Athanasio, idoneum eum necessariumque arbitratus sum, qui vobis in sacris minister esset; ea est hominis in requitate tuenda sedulitas: non indigna profecto, nec inepta nostræ pacificæ religioni, ut quæ dotes salutaris sententiæ semper foveat, et rationis adhortamenta sequatur. Deus vos conservet, dilecti fratres.

EPISTOLA CONSTANTINI HONORIFICE ARIUM AD SE ACCERSENTIS.

(Conc. I. II, p. 445.)

Jamdudum tuæ gravitati significatum est, ut ad C mea castra venires, quo posses nostro aspectu frui: unde vix satis mirari possumus, cur hoc abs te non exemplo factum fuerit. Jam igitur publico curru conscenso, nostra castra adire propera, ut nostram benignitatem et studium erga te expertus, in patriam redire queas. Deus te conservet, charissime. Data ad quintum Kalendas Decembris.

† EPISTOLA CONSTANTINI DE SYNODO TYRI CELEBRANDA.

(Conc. I. II, p. 449.)

Victor Constantinus Maximus Augustus ad sanctam synodum Tyri congregatam.

Erat fortasse consentaneum, et ad præsentis temporis opportunitatem maxime accommodatum, carere omni contentione Ecclesiam catholicam, et Christi servos ab omnibus rixis solutos ac liberos esse. Sed quoniam nonnulli sceleratæ cujusdam contentionis furoris incitati, ac (ne quid gravius dicam) vitam sua professione indignam agentes, omnia turbare et miscere conati sunt (quod scelus super omnem calamitatem mihi sane positum esse videtur), propterea vos vestra (ut est in proverbio) sponte currentes hortor, ut nulla interposita mora, sed omni qua possitis celeritate, in unum locum confluentes, synodum instituat, et egentibus opem feratis, in periculo positis fratribus medicinam adhibeatis, divulsa membra ad consensionem revocetis, errata omnia interea emendetis, dum ipsum tempus ferat, ut hisce tantis provinciis quæ maxime decet concordiam restituatis,

Α συστημάτων ἰδεῖν. ἢ τῆς ὁμοσπίας ἡμῶν ἐν αὐτοῖς εἶπω, ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας τοῦ Θεοῦ, ἀνίας ἐστὶν ἐπίδειξις. εἶτα, οὐκ αἰδοῦνται; οὐκ αὐτοὶ ἐκυτοῦς φέρουσιν; οὐδὲ τὰς ψυχὰς δάκνουνται, ἵνα νῦν γούν κατανακτῶ τῆς ἀτάτης καὶ τῆς ἐρισχῆλας ἄξιόν τι προνοεῖν δόξωσι; βία μόνη ἐστὶ τοῦ θρόνου τοῖς ἰδίοις ἐπιτερομένη φαρμάκοις· οὐδὲν ἴσχυσαν εἰ πονηροὶ κατὰ τοῦ ἐπισκόπου ὑμῶν ἐμοὶ πιστεύσῃσι ἀδελφοί, οὐδὲν ἐτρον ἐσπουδάσασιν, ἢ ἵνα κατατρίψοντες τοὺς ἡμετέρους χρόνους, μὴ δὲ μίαν χώραν ἐν τῇ ζωῇ ταύτῃ μεταμελεῖας ἔχωσιν. ἐπικουρῶσατε τίνων ὑμῖν αὐτοῖς, παράκλητῶ τὸ φίλτρον τὸ ἡμέτερον, ἀγῶσαστε, καὶ παντὶ σθῆναι οὐώεσθαι τοὺς τῆν τίς ἡμέτερας, ὁμονοῦσας, χάριν ἀφανίζουσιν ἐπιθυμούντας, καὶ πρὸς τὸν Θεὸν ἀπίδόντας, ὑμᾶς αὐτοὺς ἀγαπάτε. ἐγὼ γὰρ τὸν ἐπίσκοπον Ἀθανάσιον, ἀσμίως πρῆσημάμην, οὕτως τε προσεβηθηγάμην, ὡς ἀνθρώπον αὐτὸν Θεοῦ β.τ.α. σεπαισμίνοσ. ὑμέτερον Β ἐστὶ ταῦτα συνίνακι, οὐκ ἐμὸν κρίνειν. τῶν γὰρ παρ' ἐμοῦ πρόσρτασιν, αὐτὸν Ἀθανάσιον ὑμῖν διακονῆσαι τὸν αἰδεσιμώτατον ἀναγκαστὸν ἡγησάμην. ἐνωσῶν τὴν ἐπιμέλειαν τῆς ἐπιεχίας αὐτοῦ, ἥτις οὐκ ἀναξίως τῆς εἰρηναῆς μου πίστειωσ, εἰς τὸ ἀγαθὸν τίς σωτηριώδους γνώμης κατέχεται διὰ πάντοσ, καὶ ἔχει τὸν προτρέποντα λογισμὸν. ὁ Θεὸς ὑμᾶς διαφυλάξει, ἀδελφοί ἀγαπητοί.

Νικητῆς Κωνσταντίνου Μέγιστος, Σεβαστὸς.

Πάσαι μὲν ἐδηλώθη τῇ στερέβότητι σου, ὅπως ἂν εἰς τὸ ἐμὸν στρατιπέδον ἀρτίκοι, ἵνα τίς ἡμέτερας θίας ἀπολαῦσαι δυναθῆσ. θαυμάζομεν δὲ σφόδρα, μὴ παρκαχρίμα τοῦτο πεποιηκότα, διότι νῦν ἐπιθᾶσ δρχίματος δημοσίω, εἰς τὸ ἡμέτερον στρατιπέδον ἀρτίκοι ἐπιέχθητι, ὅπως ἂν τῆσ παρ' ἡμῶν ἐμμενίας τὶ καὶ ἐπιμελείας τυχῶν, ἐπὶ τῆν πατρίδα ἀελοθαῖ δυνηθῆσ. ὁ Θεὸς σε διαφυλάττοι, ἀγαπητέ. δέδωθη τῇ πρὸ πάντε καλανθῶν δικεμεθρων.

Κωνσταντίνου Σεβαστὸς τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ τῇ κατὰ Τύρον.

Ἦν μὲν ἴσως ἀκόλουθον καὶ τῇ τῶν καιρῶν εὐκαιρία μάλιστα πρέπον ἀστασίαστον εἶναι τὴν καθολικὴν ἐκκλησίαν, καὶ πάσης λαοδορίας τοὺς τοῦ Χριστοῦ νῦν ἀπηλλάχθαι θεράποντας. ἐπειδὴ δ' οὐχ ὕγιουσ φιλονεικίας οὐστρωτινὲς ἐλανθόμενοι, οὐ γὰρ ἂν εἴποιμι βιοῦντες ἐαυτῶν ἀναξίως τὰ πάντα συγγέειν ἐπιχειροῦσιν, ὅπερ πάσης συμφαρῶσ ἐπέκεινα κερωρηκῆναι μοι δοκεῖ, τοῦτου χάριν θέοντας ὑμᾶσ, τὸ τοῦ λόγου, προτρέπομαι χωρὶς τινος ὑπερθέσειωσ εἰς ταῦτο συνδραμεῖν. καὶ πληρῶσαι τὴν συνόδον, ἐπαμῦναι τοῖς χρῆζουσιν ἐπικουρίας τοὺς ἀδελφοὺς ἱατρεύσαι κινδυνεύοντας, εἰς ὁμόνοιαν ἐπαναγαγεῖν τὰ διεστώτα τῶν μελῶν, διορθώσασθαι τὰ πλημμελουμενα ὡσ καιρὸσ ἐπιτρέπει· ἵνα ταῖσ τωσανταῖσ ἐπαρχίαῖσ τὴν πρέπουσαν ἀποδῶτε συμφωνίαν, ἣν, φεῦ τῆσ ἀτοπίας, ἐλαχίστων ἀνθρώπων ἀπόλεισεν ὑπεροψία. ὅτι δὲ τοῦτο καὶ τῷ δεσπότη τῶν ὄλων Θεῷ ἐστὶν ἀρεστόν, καὶ ἡμῖν πάσης εὐχῆσ ὑπέρτερον, καὶ ὑμῖν αὐτοῖσ, ἐάν γε τὴν εἰ-

ρήνιν ἐπικλιέσθητε, οὐ τῆσγε τυχοῦσης ἄξιον εὐδοξίας, ἀπαντας ὀβριώπους συνομολογεῖν ἄρῳμαι. μί, τοίνυν μέλλετε λοιπόν· ἀλλ', ἐπιτείνοντες ἐντεῦθεν ἤδη τὰ τῆς προθυμίας, τοῖς προκειμένοις ὄρον ἐπιθεῖναι σπουδάσατε τὸν προσήκοντα, μετὰ πάσης εὐλεκενείας δηλαδὴ καὶ πίστους συνελθόντες. ἦν ἑκάσταχού μονονουχί φωνῆν ἀφίεις ὁ σωτήρ ἐκεῖνος ὃ λατρεύομεν, ἀπαιτεῖ μάλιστα. παρ' ἡμῶν δὲ οὐδὲν τῶν εἰς τὴν ἐμὴν εὐλάβειαν ἠκόντων ἐνδεήσει. πάντα μοι πέπρακται, ὅσα γράφοντες ἐδηλώσατε. ἀπέστελα οὖν πρὸς οὓς ἐβουλήθητε τῶν Ἐπισκόπων, ἵνα παραγινόμενοι, κοινωνήσωσιν ὑμῖν τῶν φροντισμάτων. ἀπέστελα Διονύσιον τὸν ἀπὸ ὑπατικῶν, ὃς καὶ τοὺς ἀφελιστάς εἰς τὴν σύνοδον ἀφικέσθαι μετ' ἡμῶν, ὑπομνήσει, καὶ τῶν πραττομένων. Ἐξαιρέτως δὲ τῆς εὐταξίας κατὰ σκοποῦ παρεῖται. ἔκιν γάρ τις, ὡς ἐγώ γε οὐκ οἶμαι, τὴν ἡμετέραν κλειυστιν καὶ νῦν διακρούσασθαι πειρώμενος, μὴ βουληθῆ παραγενέσθαι, ἐντεῦθεν παρ' ἡμῶν ἀποσταλῆσεται, ὃς ἐκ βασιλικῆ προσηγορίας αὐτὸν ἐκβαλῶν, ὡς οὐ προσήκου ὄροις αὐτοκράτορος ὑπὲρ τῆς ἀληθείας ἐξενεχθεῖσιν μὴ ἀντιτείναν, διδάξει. λοιπὸν ἔσται τῆς ὑμετέρας ὁσιότητος ἔργον ὁμογνώμονι κρίσει, μίτε πρὸς ἀπέχθειαν, μίτε πρὸς χάριν, ἀκολούθως δὲ τῷ ἐκκλησιαστικῷ καὶ Ἀποστολικῷ κανόνι, τοῖς πλημμεληθεῖσιν εἴτουν κατὰ σφάλμα συμβεβηκόσι, τὴν ἀρκότουσαν θεραπείαν ἐπινοῆσαι· ἵνα καὶ πάσης βλαστημίας ἐλευθερώσητε τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τὰς ἐμάς ἐπικουφίσαιτε φροντίδας, καὶ τὴν τῆς εἰρήνης χάριν τοῖς νῦν στασιαζομένοις ἀποδόντες, μεγίστην εὐλίθειαν ὑμῖν αὐτοῖς προξενήσητε. ὁ Θεὸς ὑμᾶς διαφυλάξαι, ἀδελφοὶ ἀγαπητοί.

contumelia Ecclesiam liberetis, et meas curas allevetis, et rebus turbatis per vos constitutis maximam vobis ipsi gloriam comparetis. Deus vos conservet, fratres dilecti.

MENTIO DE EPISTOLA CONSTANTINI AD DALMATIUM.

Hoc ubi rescriptum (inquit Athanasius, Apol. cont. Ar.) Ischyras dedisset (1), nihilo tamen minus eam denuo ubique pervulgant criminationem, ad ipsumque

(1) Scilicet epistolam in qua Ischyras, Athanasio scribens, eas de eo calumnias retractabat, imo et excusare conabatur ut pote violenter sibi ab inimicis sancti viri elicitas.

LIBELLUS FIDEI AB ARIO ET EUZOIO IMPERATORI CONSTANTINO OBLATUS.

(Conc. t. II, p. 464.)

Τῷ εὐλαβεστάτῳ καὶ θεοφιλεστάτῳ δεσπότη ἡμῶν βασιλεῖ Κωνσταντίνῳ, Ἄρειος καὶ Εὐζόϊος.

Καθὼς προσέταξεν ἡ θ·οριλῆ σου εὐσθέεικ, δίσποτα βασιλεῦ, ἐκτίθεμεθα τὴν ἐκούτων πίστιν, καὶ ἐγγράφως ὁμολογούμεν περὶ Θεοῦ οὕτως πιστεύειν καὶ αὐτοί, καὶ οἱ σὺν ἡμῖν, ὡς ὑποτίταται.

Πιστεύομεν εἰς ἕνα Θεόν, πατέρα παντοκράτορα, καὶ εἰς κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν ἐξ αὐτοῦ προπάντων τῶν αἰώνων γεγεννημένον Θεὸν λόγον, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο, τὰτε ἐν τοῖς οὐρανοῖς, καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς. τὸν κατελθόντα καὶ σαρωθέντα, καὶ παθόντα, καὶ ἀναστάντα, καὶ ἀνελθόντα εἰς τοὺς οὐρανοὺς, καὶ πάλιν ἔρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς. καὶ εἰς τὸ ἅγιον πνεῦμα, καὶ εἰς σφοδρὸς ἀνάστασιν, καὶ εἰς ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος, καὶ εἰς βασιλείαν οὐρανῶν, καὶ εἰς μίαν καθολικὴν ἐκκλησίαν τοῦ Θεοῦ, τὴν ἀπὸ περάτων ἕως περάτων. ταύτην δὲ τὴν π(στὴν) παρεῖληφμεν ἐκ τῶν ἁγίων εὐαγγελίων, λέγοντος τοῦ κυρίου τοῦ ἐκνεοῦ μαθηταῖς. Παρεῖληντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη,

A quam paucorum hominum delevit arrogantia. Nam hoc et Deo totius hujus universitatis domino gratum, et nobis quavis re vel optatissima magis jucundum, et vobis ipsis, si concordiam et pacem revocaveritis, magnæ gloriæ, vel omnium mortalium judicio consensuque futurum, plane arbitror. Nolite igitur cunctari, sed acerrimo studio his vobis decet terminis præsentibus controversias definite, ut pote qui cum omni puritate et fide coisitis, quam in omni cætu prope clarissima voce Salvator noster, cui servimus, in primis flagitat. Nihil vero, quod est nostrarum partium, nostræque prudentiæ, deerit: nam quæ litteris mihi vestris significastis, omnia curavi: scripsi ad quos volebatis episcopos, ut vestras curas et sollicitudines præsentia et laboribus suis adjuvarent.

B Misi etiam Dionysium consularem, ut omnium rerum gerendarum eos admoveat qui vestræ synodo adesse debent, maxime vero, ut idem animadversor sit et custos conservandæ æquabilitatis et ordinis. Quod si quis (quod equidem non futurum arbitror) rejectos et spreto mandato nostro adesse noluerit, delegabimus aliquem, qui regia illum auctoritas in exilium ejectum docebit, hominem minime decere summi imperatoris præceptionibus ad tuendam veritatem editis repugnare. De cætero vestræ Sanctitatis partes sunt, non odio, vel gratia ulla, sed consentientibus studiis, secundum ecclesiasticam et apostolicam regulam, omnibus erratis errore aliquo admissis propriam curationem adhibere ut omni aliena detulerunt imperatorem Constantinum, qui jam pridem accusationem de confracto calice Psamatihæ nobis præsentibus audierat et inimicorum deprehenderat calumniam. Tum vero litteras Antiochiam ad Dalmatium censorem misit, cui homicidii causam audiendam committebat.

LIBELLUS FIDEI AB ARIO ET EUZOIO IMPERATORI CONSTANTINO OBLATUS.

(Conc. t. II, p. 464.)

Religiosissimo sanctissimoque domino nostro imperatori Constantino Arius et Euzoios.

Nos quidem, sicut singularis tua erga Deum pietas, domine imperator, in mandatis dedit, fidem nostram scriptis prodidimus, et de Deo cum ipsi, tum cæteri qui nobiscum sunt, ita credere confitemur, ut sequitur:

Credimus in unum Deum Patrem omnipotentem, et in Dominum Jesum Christum filium ejus, ex ipso ante omnia sæcula genitum Deum Verbum, per quem omnia facta sunt, tum quæ in cælis, tum quæ in terris: qui descendit, et incarnatus est, et passus est, et resurrexit, et ascendit ad cælos, et iterum venturus est judicare vivos et mortuos. Et in Spiritu sancto. In carnis resurrectionem. In vitam venturi sæculi. In regnum cælorum. In unam catholicam Ecclesiam Dei, ab una orbis terrarum ora ad alteram usque se porrigentem.